JAN 24 1922 Published and distributed under permit (No. 751), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXX. | Число 18. | Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 24. січня, 1922. | VOL. XXX. | No. 18. | Jersey City, N. J., Tuesday, January 24, 1922. | THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

УГОДА ДЕРЖАВ В СПРАВІ ДОГОВОРІВ З КИТАЄМ

ВАШІНҐТОН, 21. січня. — Далеко-східний комітет вашінґтонської конференції для справ Далекого Сходу приняв нині резолюцію Гюза, котра постановляє проголошенне та списанне усіх умов, які зробив Китай з чужими державами.

Плян Гюза складається з чотирох частий. Перша часть постановляє, що всі держави мають подати до відома всі угоди та другі формальні документи про свої відносини до Китаю, та що на будуче всі договори мають бути подані до публичного відома найдальше до шістьдесять днів по їх зробленню. Друга частина каже, що горожани чужих держав мають подати свої угоди з китайським правительством, о скілько вони відносяться до публичних підприємств (зелізниці, трамваї, тощо). Трета частина накладає на Китай обовязок подавати до публичного відома всі угоди з чужими державами та горожанами чужих держав. Четверта частина завзиває другі держави щоби вони пішли слідом учасників вашінгтонської конференції.

Хоч досі оголошено вже майже усі договори з Китаєм, все таки американські делегати сподіються, що постанови повисшого уговору витягнуть на денне світло якісь незнані досі зобовязання Китаю.

МАЙНЕРИ ВІДКЛИКАЮТЬСЯ ДО ГАРДИНГА В СПРАВІ БЕЗРОБІТТЯ.

КЛІРФІЛД, ПА., 21. січня. — Урядники так званого другого округа майнерської юнії Де Юнайтид Майн Веркерс оф Америка вислали до президента Гардинга, віцепрезидента Куліджа, президента палати послів, членів конґресу та членів Федеральної Промислової Комісії заклик в справі безробіття серед майнерів. Підписані під апелем урядники юнії кажуть, що вони представляють 43,000 зорганізованих вугляних майнерів центральної Пенсилвенії.

Заклик представляє наперед положенне в пенсилвенійськім вуглянім окрузі, де від року майже панує безробітте, котре відбивається тяжко на житевій стопі майнерських родин. Безробітте в майнерськім промислі таке, що від року робітники працюють пересічно по одному до трох днів в тижни. Се вичерпало зовсім їх ощадности. Юнії стараються помагати, що можуть, але се не може богато помогти. Обставини не поправляються, але погіршаються. Не лише в Пенсилвенії панує таке безробітте, але й по других вуглевих дистриктах.

Заклик питається уряду, чи він не має якої заради на безробітте майнерів. Коли уряд не має ніякого пляну зарадити біді, то чому уряд не послухає, що радять майнери? Майнери домагаються, щоби уряд розвів наперед докладне слідство над положенням робітників в углянім промислі.

ЕСПАНСЬКА ІНФЛЮЕНЦА ВЕРТАЄ.

НЮ ЙОРК, 22. січня. — Департамент здоровля подає до публичного відома, що послідними днями до нього доносили про 30 нових случаїв еспанської інфлюенци кождого дня. Кромі сього лікарі доносять про більше число запалень горла, простуд та запалення леґень.

Начальник департаменту здоровля говорить про інфлюенцу, що мимо великого числа заслаблень ще не можна сказати, щоби се була епідемія. Однак все таки треба стеречися, бо в Парижі та Лондоні знов вона лютує і забирає великі жертви. Він радить кождому, що простудився і дістав хочби легку горячку, сидіти в дома і не стикатися з другими людьми.

ОБНИЖУЮТЬ ЗАПЛАТУ ЗЕЛІЗНИЧІЙ СЛУЖБІ.

ШІКАҐО, 22. січня. — Зелізнича Робітнича Рада Злучених Держав постановила обнижити заплату канцелярійним урядникам американських зелізниць, а рівночасно знести давніші постанови про восьмигодинний день праці. Нові правила мають увійти в житте дня 1. лютого сього року. Се рішенне діткне яких 200,000 канцелістів. Рішенне принято більшостю; проти нього заявилося трох членів Ради, а саме представники так званої робітничої ґрупи.

МІНІСТЕР ТОРГОВЛІ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ЗМЕНЧЕННЄМ НІМЕЦЬКОГО ДОВГУ.

ВАШІНҐТОН, 22. січня. — Американська секція Межиамериканської Високої Комісії, на котрої чолі стоїть американський міністер торговлі Герберт Гувер, видала заяву, в котрій говориться, що до привернення нормального життя народів світа потреба наперед зменчити німецькі воєнні відшкодовання на стільки, щоби Німеччина могла їх заплатити. Другою вимогою являється зменченне армій всіх держав, бо удержанне великих армій зводить на ніщо всі зусилля привести якийсь порядок в державних буджетах.

ЗАТОПЛЕННЄ КОРАБЛЯ НА МОРЮ.

БОСТОН, 22. січня. — Сюди наспіла вчора бездротна телеграма, що новий норвезький паровий тягаровий корабель „Мод”, котрий їде з Ню Йорку до Антверпії, Бреми та Гамбурга, топиться на повнім океані. Паровик „Сентеніел Стейт” доносить, що „Мод” не має ані корабельної шруби ані ратункових лодий. Паровик „Джордж Вашінґтон” поплив йому на ратунок.

Нині наспіли від нього вісти, що всі моряки „Мода” вратовані, а „Мод” затонув.

НОВИЙ СПОСІБ ЗДИРАННЯ ВИСОКОГО КОМІРНОГО.

Нюйорська стейтова комісія для розслідження недостачі мешкань винайшла ще один штудерний спосіб, при помочи котрого властителі домів видушували з людий високе комірне. Нюйорський стейтовий закон не дозваляє властителеви дому підносити комірного (ренту) понад певну висоту. Колиб однак властитель продав дім, то слідуючого властителя уже не обовязує, який рент побирав його попередник; він уже має право установляти комірне відповідно до суми, яку він заплатив за куплений дім. Щоби скористати з сеї постанови закона, властителі домів робили як найчастійше продажі домів. Деколи справжньої продажі зовсім не було, а двох властителів змовлялося вдати, що вони перепродадуть собі доми. На ділі ніякої продажі не було і ціла правна трансакция була умовлена на те, щоби кождий з них мав право стягнути від своїх комірників висший рент.

НА СУД ЗА ПРОДАЖ ОДНОГО КЕЛІШКА ГОРІВКИ.

Перед одним нюйорським суддею станув послугач в одній реставрації, обжалований за продаж горівки. Обжалований признався, що він подав гостеви горівки, але лише один келішок. Суддя заявив, що навіть продаж одного келішка становить переступство проти закона Волстеда, і казав його задержати для осуду лавою присяжних суддів.

СМЕРТЬ ВІД САМОГОНКИ.

Домашнього виробу горівка ще далі забирає жертви в околиці Ню Йорку. В місті Трентоні, в стейті Ню Джерзі, погиб в пятницю чоловік, напившися власної горівки. В Ню Йорку до одного шпиталю привезено того самого дня аж двох людий, які в ріжних частях міста затроїлися алькоголем. На одну поліційну стацію приведено моряка, котрий на вулиці виробляв ріжні авантури. Моряк побув на поліції кілька годин і помер від алькоголічного затроєння. При ньому найдено фляшочку алькоголю, але в ньому лікарі не найшли при хемічнім розкладі ніякого деревного спирту. Лікар, котрий переводив секцію тіла небіщика, каже, що він мусів напитися богато „муншайну”.

ВИКЛАД С. РУСОВОЇ.

Заходом товариства українських наукових викладів ім П. Могили у Львові в неділю 2. січня 1922, в салі Народнього Дому у Львові відбувся виклад відомої нашої діячки, лекторки Камянецького Університету С. Русової на тему про вихованне й індівідуальність.

При вступі на виклад збирано добровільні датки на користь збігців з Великої України.

ЗБОРИ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ВАРШАВІ

29. грудня вечер. відбулись загальні збори варшавської української студентської громади. Головував Драченко. Порядок денний: 1) доклади делеґатів громади на студенському українському зїзді, 2) прийом нових членів, 3) реконструкція кваліфікаційної комісії, 4) демісія голови управи і довибори членів управи, 5) біжучі справи.

Загальні збори громади констатували факт виконання директив делеґатами на зїзд.

Кваліфікаційну комісію ухвалено обібрати, згідно з постановами зїзду, по персональному принципу, кваліфікаційна комісія мусить бути незалежною від управи, а постанови її вважаються остаточними, що до членів комісії то до них пристосовується „максімум” вимог з боку національного, морального і академичного. Таємним голосуванням до кваліфікаційної комісії обрано Дениссенка, Савашинського, Іващенка, Сенкевича й Славинського; кандидатами Бабенка і Карабута.

Демісію голови управи ухвалено не прийняти, а самий склад управи доповнено Савашинським, Олексюком і Денисенком.

СОБАКА ВРАТУВАЛА ЖИТТЄ СВОМУ ПАНОВИ.

У Воберн, в стейті Месечузетс, собака мала вратувати життя свому панови. Він поліз в своїй стодолі під автомобіль направляти машинерію. Як він там працював, з машини вийшов ґаз і він стратив притомність. Собака якось се завважав. За хвилю він зявився в хаті і побачивши жену властителя, став відати. Ся зпершу не звертала на се увагу, але як пес не слухав накликів і не переставав лаяти, вона випустила пса з хати і пішла його слідом. Побачивши мужа, лежачого без притомности під автомобілем, вона закликала лікаря і сей привернув його до памяти.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ТОВАРООБМІН З РОСІЄЮ І БАЛТІЙСЬКИМИ КРАЯМИ.

Американське Міністерство Торговлі оголошує в своїм місячнім бюлетені (Комерс Репортс) слідуючі цифри товарообміну з Росією і прибалтийськими державами за послідних два роки. Експорт з Лучених Держав в Европейську Росію виносив в 1920-ім році 15.446.832 долярів, в 1921-ім році за десять місяців від січня до жовтня 15,199.375 долярів. З Росії в Америку було привезено в 1920-ім році товарів на 1,825.390 долярів, а за десять місяців 1921-го року 138.499 долярів. Латвію в 1921-ім році експортовано товарів на 411.363, а ввезено на 43.537 долярів. В Литву експорт 41.168, імпорт 15.264. В Естонію експорт 2,510.042, а імпорт 3.023 доляри.

ЖИДІВСЬКЕ НАСЕЛЕННЄ НЮ ЙОРКУ.

На основі послідної перепиcard населеня жидівські ґазети обличують, що в Ню Йорку живе 1,600.000 Жидів, — приблизно трийцять процент всеї людности великого города. Те число дорівнює всему населенню Філаделфії або ж Дітройта і Клівленду в купі або ж Бофало, Пітсбурґа і Сан Франціско разом. Тих звиш півтора міліона Жидів в Ню Йорку розселилися так: на „Іст Сайд” 333.000, — Гарлем 232.000, — Бронкс 311.000, — Вилемсбурґ 203.000, — Браунсвіл 191.000, — Іст Ню Йорк 108.000, — Боро Парк 66.000, — Квіно 23.000 Річмонд 5.000 — і розсіяно по вс всіх инших частинах міста 127.000. — Жиди в Ню Йорку удержують дванайцять жидівських театрів, 5000 „ґросерень” з колоніяльними товарами, зеленю і „делікатесами”, 3000 крамів з папіросами і цукерками; 2400 мясних лавок; 800 аптик; 700 маґазинів черевиків і 275 крамниць зелізним товаром.

НОВИЙ КУРС.

Совнарком України визнав можливим дозволити совітським партійним, професійним і кооперативним організаціям і приватним особам переводити видавничу діяльність. „Всевидат” залишає за собою право по упливі року, з дня видання якої небудь книжки, перевидати її на свої засоби, коли ця книжка уявлятиме державний інтерес. Але разом з цим нас повідомляють, що мимо абсолютного вичерпання творчих сил української інтеліґенції, відсутности свободи, цеї необхідної умови творчости, бракує паперу, олівців, фарб, атраменту, друкарень.

(Українопрес).

ПРОФЕСОР ДР. СТЕПАН РУДНИЦЬКИЙ ПОШУКУЄ НАКЛАДЦІВ НА СВОЇ ПРАЦІ.

Пошукую накладців на дуже важні й потрібні кождому свідомому Українцеви видавництва:

1. Велика антропоґеографічна стінна карта України, 28 м. довга, 18 м. широка. (Етнографічні й політичні границі, всі важніщі місцевости, зелізничі бити, водяні шляхи, продукція: хліборобська, скотарська, мінеральна, промислова ріжних галузий і т. д.). Ся мапа потрібна у всякій шкільній клясі, бюрі, товаристві, читальні і т. і.

2. Ілюстрована географія України, 400 до 500 сторін друку, богато малюнків і мап. Описанне всіх земель України, — природи і людий. Новообчислені статистичні дати: демографічні, соціяльні, економічні й т. і. Конечна підручна книжка для кождого українського громадянина і діяча.

Рефлектантів прошу зголощуватись на адресу: Prof. Dr. Stepan Rudnitsky, Wien, I., Moelkerbastei 10. Forschungsinstitut fuer Osten und Orient.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗЇЗД У ЛЬВОВІ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ПРАВИТЕЛЬСТВОМ Д-РА ЕВГЕНА ПЕТРУШЕВИЧА

ЗЇЗД З УСІХ ПОВІТІВ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ПРОТИ ВСЯКОЇ УГОДИ З ПОЛЬЩЕЮ, А ЗА САМОСТІЙНОСТЮ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

ЛЬВІВ, 3. січня. — Тут відбувся великий український національний зїзд, в якому були заступлені всі повіти Східної Галичини. Присутні були бувші парляментарні і соймові посли під проводом президента Юліяна Романчука. Явились також і члени Української Національної Ради.

По вислуханню політичних рефератів ухвалено отсі чотири резолюції:

1. — Зїзд заперечує, немовби хтонебудь з відповідальних Українців в краю поза плечами Галицького Уряду д-ра Евгена Петрушевича, або котранебудь з краєвих провідних організацій вела переговори з польським урядом та його аґентами.

2. — Зїзд стверджує, що в останнім часі не зайшли ніякі події, які оправдували-б зміну дотеперішньої політичної лінії, та з цілим натиском підчеркує стійність, доцільність і ненарушимість дотеперішньої політичної лінії, яка змагає в першу чергу до вибореня самостійности Східної Галичини.

3. — ЗЇЗД ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ЄДИНИМ УПРАВНЕНИМ ДО ВАЖНИХ ПОЛІТИЧНИХ І МІЖДЕРЖАВНИХ АКТІВ Є ГАЛИЦЬКИЙ УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Д-РА Е. ПЕТРУШЕВИЧА, ЯКИЙ МАЄ ПОВНЕ ДОВІРЄ КРАЮ.

4. — Зїзд заявляє, що всупереч ворожим українському народови та його організаціям вісткам українське громадянство в краю і його організації не мають нічого спільного ні з комуністичними організаціями, які ввозиться до Галичини з Варшави, ні з монархістичною акцією Василя Вишиваного, та що сі тенденційні видумки позбавлені всякої фактичної основи і є приготовлювані ворогами українського народу — Поляками, для провокації і пониження його змагань.

СМЕРТЬ ПАПИ РИМСЬКОГО.

ЛОНДОН, 22. січня. — Перші вістки, що папа римський Венедикт XV помер протягом дня в суботу, 21. с. м., показались неправдиві. Папа римський помер в неділю о 6. годині рано (після нюйорського часу, о півночі із суботи на неділю).

РИМ, столиця Італії, 23. січня. — Тіло покійного папи римського лежить на катафальку в престольній салі Ватикану.

На молитви до сеї салі сходяться великі процесії церковних достойників.

В церкві св. Петра зачались 9-дневі похорони папи римського.

Управу католицької церкви взяв тепер у свої руки папський секретар кардинал Ґаспарі, котрий є також найповажнійшим кондидатом на папу римського.

СМЕРТЬ СЛАВНОГО АНҐЛІЙСЬКОГО УЧЕНОГО.

ЛОНДОН, 22. січня. — Джеймс Брайс, славний анґлійський учений історик і політик, бувший британський амбасадор у Вашингтоні, помер тут нині у 84. році життя.

ШВЕДСЬКИЙ КОРОЛЬ ЛЕЖИТЬ ХОРИЙ,

СТОКГОЛЬМ, столиця Швеції, 20. січня. — Шведський король Ґустаф занедужав на інфлюенцу.

НЕПОРОЗУМІННЄ МІЖ ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ ДАЛІ ЗРОСТАЄ.

ПАРИЖ, 22. січня. — Віповідь британського премієра Лойда Джорджа французькому премієрови Пуанкаре, що він не годиться з його „старою дипльоматією” але є за прилюдною дискусією і явною дипльоматією, вивела Французів з рівноваги.

Кажуть, що Пуанкаре приготовляє відповід Лойдови Джорджеви.

Преса накидається на британського премієра в різких словах, а рівночасно каже, що французьке правительство мусить вислати до Ґенуї, в Італії, ліпшу репрезентацію аніж було вислало до Вашингтону і до Кан, аби знова Франція не потерпіла ізза лихої своеї делеґації.

УКРАЇНЦІ В НАПАДЕНИХ ПОЛЬЩЕЮ УКРАЇНСЬКИХ КРАЯХ БОЙКОТУЮТЬ ПОЛЬСЬКІ ВИБОРИ ДО ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ.

ПРАГА, столиця Чехословаччини, 30. грудня, 1921. — Закордонний Комітет Української Партії Соціялістів-Революціонерів опублікував до загального відома такий погляд партійних організацій в Галичині, на Волині, Холмщині і Підляшу на справу виборів до польського сойму від тих країн:

„Невизнаючи ані риського мира ані окупації Галичини польською державою, трудове населенне Галичини, Волині, Холмщини і Підлоша, а Партія У. П. С. Р., яко частина сього населення, участи у виборах до польського сойму приймати не може і оголошує виборам бойкот.

Партійні організації й окремі особи, також все українське громадянство закликається стриматись від будьякої участи у виборах, щоб не стати жертвою всяких махінацій польського воюючого націоналізму та імперіялізму”.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Сим подається до загального відома, що Екзекутива У. Н. Союза, в увзглядненню численних домагань урядників відділових, з огляду на усталений звичай по відділах У. Н. Союза, в цій порі року приймати нових членів до організації за зменшену ціну вступного, ухвалила, що в місяцях СІЧНИ і ЛЮТІМ 1922 року буде приматися НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА ЗА ОПЛАТОЮ ТІЛЬКО 50 ЦЕНТІВ, ВСТУПНОГО.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА:
ІВАН КАШТАНЮК, гол. рекорд. секретар.
Дано в Джерзи, Сіти, Н. Дж. 28 грудня 1921 р.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

З ПРИВОДУ УКРАЇНСЬКОГО ЗЇЗДУ У ЛЬВОВІ.

В Галичині, як звісно, ляцькі наїзники заборонили майже всі українські ґазети. Одна тільки з народніх українських ґазет, „Український Голос" ще виходить яко тижневик в Перемишлі.

Отже з приводу українського народнього зїзду у Львові Українці в Галичині навіть не могли голосно сказати свого слова. Все, що сказали прилюдно, було те, що написав тільки перемиський тижневик „Український Голос", який у виданню з 25. грудня, 1921, у статті п. з., „Перед рішеннем" так писав:

„Населеннє краю ясно здає собі справу з того, що договір з 1915 року заключений в Лондоні ще не є анульований. Розуміє рівнож рішеннє з дня 23. лютого, 1921. І тому з огляду на се, що справа Східної Галичини мається знова розбирати в січні на засіданню Найвисшої Ради, домагається воно, щоб майбутнє рішеннє покривалося з волею подавляючої більшости населення краю. Останні випадки в тім краю виказали, що теперішній стан, який являється тимчасовим, стає щораз більше невиносимим.

„Подавляюча більшість сього краю домагається, щоб кождий нарід, що живе на території Східної Галичини — отже Українці, Поляки й Жиди — мав рівне право рішати про долю краю. А се можливе тільки тоді, коли Найвисша Рада визнасть суверенність всіх трох народів, що заселюють Східну Галичину. Таке домаганнє до Найвисшої Ради поставила законна репрезентація українського народу; випрацювала вже і відповідний статут. Є се мінімум домагань подавляючої більшости населення, максімум його уступок — і дальше в уступках ані один крок не може бути зроблений".

КОНЦЕРТ НА КОРИСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК В КИЄВІ.

Голод та матеріяльна нужда, яка обхопила особливо міста на Україні далась найбільше відчути українським культурним діячам. Вони найменьше оплачувані за свою працю, найменьше здібні до спекулятивних інтересів, які мусять робити ті, що хотять вижити по більших містах, і саме через те економічна кріза найбільше їх торкнулась.

Холодна, голодна, обдерта живе наша інтелігенція, що працює на культурнім полі. Через те допомога їй являється найважнійшим завданнем наших еміграційних кругів.

На ту ціль сідбувся дня 10. грудня, 1921, заходом молодої та жвавої праці Секції Студенток при Українській Академічній Громаді в Празі концерт, на який прийшла і наша старща громада а також представники чеської народности. Весь дохід в досить значній сумі, який зібрано з добровільних датків і буфету, призначено на користь Української Академії Наук в Киеві.

На початку концерту Др. Сисак представив матеріяльне положенне наших культурних робітників на Україні та діяльність Української Академії Наук в Киеві. Вказав спеціяльно на велику і негайну потребу матеріяльної, як і духової допомоги, яку треба зорганізувати в ширшу скалю, коли не хочемо, щоб вигинули ті, які працюють на користь української культури.

Пізнійше відбувся концерт, на якому кромі виступів добре зіспіваного хору Української Академічної Громади під артистичною управою п. Сердюка, виступали солісти, Птиця і Руснак, а також скрипак Москаленський.

Закінченне концерту відбулось при звуках архестри Української Академічної Громади, що в протягу короткого часу дійшла до чудових результатів.

Можна тільки побажати, щоб і в інших місцях про сю справу наше громадянство не забувало і вже раз проломило той хінський мур, який його відділює від сучасної України.

ПОЗІР, УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

Місія Українського Правительства Галичини просить всі українські громади в Злучених Державах, щоби гроший, зібраних на Позичку Національної Оборони Українського Правительства Галичини не передержували у себе, але сейчас відсилали до місії у Вашингтоні.

Місія мусить відсилати всі гроші до Правительства в долярах, аби при виміні не поношено страти, а така пересилка потребує часу і тому гроші мусять бути впору у Вашингтоні. Кромі того передержуванне зібраних гроший на записи здержує також канцелярійну полагоду й оголошуванне громад та осіб, що зложили свої гроші на бонди. —4

Вашингтон, Д. К., 28. грудня, 1921.

ДИПЛЬОМАТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ГАЛИЧИНИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

За фінансово-Торговельний Відділ:

Др. Лука Мишуга.

З ПОЛЬСЬКОГО ПЕКЛА.

(Від власного кореспондента).

Пілсудський про українську Галичину.

Вшехпольська „Ґазета Варшавска" приносить інформації одного польського посла про те, як дивиться на справу української Галичини начальник польської держави Пілсудський. На основі сих інформацій Пілсудський сказав:

„Думаю, що якби не теперішній Львів і Львів з 1918-го і 1919-го року, не було би нині вільної Варшави і вільної Польщі. Знаю, що вороги ще нераз кинуться на вільну Польщу. Тоді певне польський Львів відограє знов свою історичну ролю. І хоч-би тільки тому, — а є ще богато инших причин, — нема нікого між Поляками, хто посмів би заперечувати приналежність Східної Галичини до Польщі.

„Проект посла Нєдзялковського вважаю за зовсім невмістний і шкідливий".

Так сказав Пілсудський. Він не тільки стоїть на тім, що українська Галичина мусить належати до Польщі, але навіть заявляється рішуче проти того, щоби українська Галичина мала якунебудь автономію під Польщею, бо говорить, що проект соціялістичного посла Нєдзялковського про автономію української Галичини вважає невмістним і шкідливим.

Хто знає історію польської політичної думки, для того ся заява Пілсудського не є ніякою не сподіванкою.

Болюче тільки згадувати, що ще в зимі 1919-го року, коли польські війска, яких начальним командантом був Пілсудський, загарбали Львів і наша армія облягала його, між нашими визначними діячами були люди, які позволяли, щоби в соціяльно-демократичнім „Вперeді", тоді одинокім українськім часописі у Львові, появлялися статті, в яких величано Пілсудського як борця за свободу й висловлювано надію, що коли на чолі польської держави стоїть Пілсудський, а на чолі української держави Винниченко, оба соціялісти і борці проти царизму, то вони знайдуть спільну мову і між Польщею й Україною настане мир і приязнь.

Правда, сї славословія Пілсудському писав п. Гуцайло, який опісля перейшов до комуністичної партії большевиків України і з Берліна пише до большевицького органу в Америці статті про „фікцію нації".

Але все таки болюче, що український часопис писав такі славословія ворогови, якому від українського народу належиться хиба — Федакова куля.

• • •

Львівська „Ґазета Вечорна" присвятила своє різдвяне число справі української Галичини. Виступає в сім числі ряд польських політиків і учених ріжних партійних напрямків (консерватисти, вшехполяки, демократи, соціялісти) з „доказами", що ніякої української Галичини нема, що край, за який боролися Українці, се інтеґральна часть Польщі та що сей край не може навіть дістати автономії, бо се псувало би одноцільність адміністрації в польській державі. Всі ті політики й учені говорять ріжними словами те саме, отже вистане для приміру навести голос одного з них.

І так провідник вшехполяків др. Станислав Ґломбінський, професор львівського університету, пише:

„Українці програли війну, Польща побідила, справа ясна. Територіяльної автономії Східній Галичині не можна дати, бо мусить бути одноцільний адміністраційний порядок. Можна дати тільки повну культурно-господарську свободу Русинам, Українцям, Волинякам, Поліщукам і иншим народам".

Звертаю увагу на кінцеві слова. Проф. Ґломбінський не признає одного українського народу, тільки ділить його на „Русинів, Українців, Волиняків, Поліщуків". Се нова тактика — ділити український нарід на цілий ряд „племен", які очевидно є складовими частями польського народу.

Та не се є болюче, що польські політики й учені хвалять-ся побідою Польщі над нами і грозять нам загладою.

А болюче є те, що в їх товаристві знайшовся також Українець, п. Микола Ганкевич, довголітній провідник української соціяльної демократії, який згодився також виступити в „Ґазеті Вечорній" з своєю думкою про справу української Галичини. І болюча та думка, яку він проповідує. Він каже Полякам, що „ні ласка західно-европейських протекторів ні факт посідання Східної Галичини не вирішить східно-галицької проблеми. Коли Поляки хотять запевнити собі посіданнє Східної Галичини, то мусять на східних землях польської держави утворити огнище української самостійницької думки. Значить, зробити тих Українців, які дітсалися під польске пануваннє, польськими підданими і дурити їх, що Польща поможе збудувати самостійну Україну на тих українських землях, яких вона ще не загарбала. А як вдасться їй посунутися далі на схід, то знов поневолити часть українських земель. І так далі.

Се, що проповідує Микола Ганкевич (він се все проповідував!), пробував здійснити Петлюра. Проба випала так, що тепер ті наші Придніпрянські Браття, які стояли на становищи політики Петлюри, вже починають розуміти, що Польща є смертельний ворог України. А Микола Ганкевич проповідує те саме далі. Видно, його вже нічого не навчить...

• • •

Польща віддає повстанців в руки большевиків.

Повстаннє, яке вибухло пізної осени на Україні проти большевицької влади, не осягнуло успіхів. Між иншими причинами пошкодила йому люта зима. Деякі повстанчі ґрупи, щоб не попасти в руки большевиків, переходять польську границю. **Одначе польські власти часто віддають їх в руки граничної большевицької сторожі.**

В осіннім повстанню брали, як відомо, участь також деякі части армії Української Народньої Републики, які були інтерновані в Польщі. Польські власти не перешкаджали їм відійти на Україну. З сього приводу большевицька влада виступила з заявами, що ціле повстаннє орґанізоване при помочи Польщі.

Тепер показується, яку ціль мала Польща, позволяючи інтернованим частям української армії відійти на Україну. **Польща хотіла їх позбутися з своєї території.** А тепер тих, що вертають, віддає в руки большевиків.

Ріжні, дуже ріжні є способи, якими Польща винищує все те, що може творити основу будування української держави.

Др. Степан Федак на волі.

Др. Степана Федака, директора „Дністра" і голову Украінського Горожанського Комітету, арештованого пару тижнів після того, як його син Степан стріляв у Пілсудського і Ґрабовського, польський суд випустив недавно з слідчої вязниці на волю. Слідство проти нього ведеться далі.

Одного випускають, — тай то не знати, на як довго, — а сотки инших арештують.

Гайдельберг, 31. грудня, 1921.

Др. Михайло Лозинський.

В. Самійленко.

УКРАЇНІ.

Ти звеш мене, й на голос милий твій
З горячою любовю я полину!
Поки живуть думки в души моїй,
Про тебе, ненько, думати не кину.
Як мрію чистую з найкрасших мр.
Я захoваю в серці Україну,
І мрія та як світище ясне
Шляхом правдивим поведе мене.

Нехай той шлях важкий, нехай терни-
Але хиба тоді квіток шукать [стий!
Коли тебе, твій любий образ чистий
Несхнучі сльози тяжко туманять?,
Коли твій геній навіть промінистий
Онемощів і почина згасати?
О ні, того скарають муки люті,
Хто зможе в час такий тебе забути!

В біді твоїй ріднійша ти мені;
Тобі несу я сили всі, що маю;
І працю тиху і мої пісні
На вівтар твій побожно я складаю.
Натхни-ж мене! Нехай у мертвім сні
Я днів моїх даремно не загаю!
Нехай я знаю, що не дурно жив,
Що за життя тобі я заплатив.

Коли я був дитиною малою,
Красу твою повсюди я вбачав.
Здавалась ти веселою, ясною,
Мене твій вид веселий чарував.
Тоді я ще душею молодою
Про муки тайнії твої не знав.
Тепер же бачу я твої страждання,
І ще зросло моє к тобі кохання.

Прийми-ж мої пісні як дар милий
Великої і вірної любови!
Що зможе дати мій талан слабий
В скарбницю любої твоєї мови,
Він певно дасть, і знай, що в час
[страшний
Твій син тобі не пожаліє крови,
І що не спинить страх усіх погріз
Моїх пісень, моїх за тебе сліз.

МОСКОВСЬКІ САМОХВАЛЬБИ І БРЕХНІ!

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Ще в цвітни 1920 р. на девятім конгресі комуністичної партії сказав Ленін: „Думаю, що резолюції належать до нудної літератури; булоби добре, колиби ми писали менче резолюцій а більше брошур". Ленін сказав, конгрес поплескав в долоні і „ухвалив" відповідні резолюції. І так був і Ленін вдоволений і резолюціям не зробилося кривди. І коли в 1921 р. треба було зарадити голодови над Волгою, то комітет комуністичної партії в Москві ухвалив лише 22 резолюції. Розуміеся успіх їх був величезний, принайменче так писали большевицькі часописи. Берлінський „Новий Мір" кричав на ціле горло, що Росія обійдеся без помочи. Европа сама раду собі дасть. Та коли Москва хотіла дістати заграничну позичку, тоді виписувалося, що без помочи Европи і Америки Росія не всилі вигодувати голодних. По кількох місяцях пригадав собі той самий „Новий Мір" давні мельодії і дня 24 грудня пише: „виповнити першу задачу (прокормити населеннє до нового урожаю) своїми силами совітська Росія не всилі." Тимчасом „10% дітий хорує на сухоти, 16% на золотуху, 74% на жолудкові слабости, ізза злого віджив-люванняся." Та вже на другий день, 25. грудня, пишеся з великою помпою: „Ні убога розкіш нових каварень, **ні гори булок у виставових вікнах**, ні навіть давно не видані предмети розкоші разом з пудрами і шмінками не представляють нинішної Росії. Нова Росія формує своє життя за кулісами улиці, поза її дешевим шумом, поза відбудовою базару і риночних пересудів". Нова Росія, як пише „Новий Мір", „з дешевим шумом" ось як виглядає: „двигаються тисячі вагонів з хлібом і насінням для спаленого сонцем Поволжа, пливають по ріках баржі, пароходи, тратви; перекидаєся з одного кінця краю в другий нафту, уголь, дерево і всякі дешеві та для краю дорогі товари; творяться нові трести і компанії, перестроюються міліонові ряди горожан великого краю і вслід за тим іде чистка серед армії хоробрих, моральна, жорстока чистка, суд мас над властию".

І так читаємо одного дня, що діти хорі ізза злого віджилювання, що хліба не вистарчить до слідуючих жнив, а на другий день чуємо вже про „гори булок"; одного дня пишеся, що 25 міліонів населення голодує, а на другий день без „риночних пересудів"' описуєся фантастичні їзди „тисячів вагонів з хлібом і зерном" для голодних. А вслід за тим іде „чистка" — „суд мас над властию". До тепер чулося, що маси і власть се одно і те саме, бо власть в руках мас. В кождім разі голодним малий спасибіг з сего.

До тепер писалося, щоби партія правляча мала як найбільше членів; „новий курс" вимагає їх як найменче. „Чистка" партії має принести спасеннє Росії, розвій промислу, торговлі з заграницею, електрифікацію і т. д. Та не одно а радше всьо, що задумали комісари, сталося їм на виворіт. Хотів Ленін „товарообміну" — вийшла найзвичайнійша „буржуазна" торговля з „риночними пересудами"; торговля паршива, бо паршива, та торговля. Заповіджений розвій промислу скінчився тим, що комісари переконалися, що ціле те говореннє се самообман. — З електрифікації вже самі „товарищі" сміються. Недавні часи, як Бухарін говорив: „Деякі товариші твердять, що нема жадної електрифікації, а є лише електрофікція (скажім менче вчено: — електробрехня! — прим. авт.), що цілий проєкт є лише на папері і є темою для вчених і не вчених балачок.

Робилося великі надії на аренди заграничних капіталістів. Вимальовалося навіть великі хати, застелилося стіл, „лише гостий нема". Що дня виписуєся довгі статті для Европи, що як вона не дасть кредиту Росії то загине. Та „своїм" пишеся і говориться, що Европа ось-ось і хляпне ціла і спасенне світа лежить... в Москві. Ухвалено великий буджет з єще більшими тріліонами, та вже по місяцеви переконалися самі комісари, що се щось найдурнійшого, що тільки можна було видумати, тож видано розпорядженнє, що 10.000 рублів рівнаєся одному „новому рублеви". Розуміеся, що і той „новий рубель" опинився там де і його попередник „срулик", бо покриття в золоті ані надії на покриття нема. Є лише „проект на папері."

При помочи паперової електрики зробиться паперову торговлю, промисл і паперову... всесвітну революцію. Маючи усе те готове.., на папері, комісари свято вірять в свою побіду і виголошують довгі деклямації про освободженнє неросійських народів, про „висвободженнє і самостійність" України, малюють своїм неросійським товаришам ту нужду, в яку вони попалиби без „центральної Росії" і її індустрії. Та статистика комісарська і передвоєнна каже, що „окраїни" не так дуже бідні і що „центр. Росія" своєю індустрією не далеко втікла від „окраїн" а навіть, що „єдина неділима" жиє лише в більшій мірі коштом України і иньших „освобожденних" земель. — І так в Ляріна „Господарчім життю" читаємо: „з цілої індустрії на нинішну совітську Росію (без України, Кавказу, Сибіра і Туркестану) припадає 40% усіх фабрик, 60% робітників, а 53% продукції". — Та Україна, як горлають комісари, без Росії не може обійтися. Бо: в р. 1913 добуто 1800 міліонів пудів угля, з сего на Україні 1561 міліонів пудів; манґану добуто 77 міл. пуд., з сего 16 міл. пуд. на Україні, 1 міл. пуд. в Росії, а 60 міл. пуд. в Ґеорґії! руди желізної добуто 560 міл. пуд., з сего 420 в донецькі басейні, крім сего дала Катеринославщина 390 міл. пуд.; желіза витоплено 257 міл. пуд., з сего 189 міл. пуд. на Україні; вироблено стали 220 міл. пуд., з сего на Україні 141 міл. пуд. Перед війною виробльовала Україна дві треті части рільничих машин і майже половину желізних машин і вагонів; українські цукроварні давали около 200 міл. пудів цукру. (Росія около 100 міл. пуд.) Україна мала до продажи около 200 міл. пуд. пшениці, понад 200 міл. пуд. ячменю, разон з иншими родами збіжжа могла вивезти понад 400 міл. пуд.; сотки тисячей штук худоби, дробу вивозила Україна. (Лярін її називає „полуднєва Росія"; він знає і „Україну", що „злучилася назад" з Росією, як то її „освобожено" від „української ради" і т. п.)

Повисші цифри кажуть нам ясно, чому то „освобождено" Україну, як також пояснюють причину, чому до тепер можливо було Москві робити свої комуністичні досвіди. Певно, що без „освобождення" України давно уже скінчилобися панованнє комісарської Москви, як і певним є, що без України Росія буде тоненько співати. Та милиться Москва (червона і біла), що Україна буде завсігди її кольонією. Український нарід вже прозрів, а свідомість народня росте з кождим днем навіть против волі комісарів. І вже недалеко день, де український нарід позбудеся непрошених „опікунів" і стане сам господарем в своїй хаті. А тоді скінчаться і московські самохвальби і брехні!

Франкфорт н. М., 27. грудня, 1921.

С.

ЗАПИСКИ.

Придніпрянські Українці на чужині про національне самооподаткованне.

Дневник „Українська Трибуна" (виходить тепер у Варшаві) у виданню з 30. грудня, 1922, помістив отсю передовицю:

Майже в кождому числі „Української Трибуни" нам доводиться друкувати заклики до пожертв на підтримку ріжних національних інституцій і благодійних установ. Потрібує допомоги студенство; потрібують дитячі притулки на Волині й Холмщині, закликають до пожертв жіночі орґанізації, Червоний Хрест і т. д. і т. д. Всюди горе, всюди нужда, злидні, лихо, які потрібують порятунку, допомоги; часами дуже значної і завсіди невідкладної. Починається справжня конкуренція між окремими доброчинними організаціями, бо мета їх акції майже одна і тасама. Натурально, що висліди тої акції лише в малій мірі виправдують надії і зусилля, які на них покладаються.

Але опріч доброчинних є й загально-культурні потреби й установи, які не можуть обійтись без підтримки суспільства.

Отже чи не пора нам, поруч із старими шляхами філянтропійних заходів, подумати над якимись новими? Доля позбавила нас на деякий час вільної батьківщини і не тільки емігрантів, а й цілі міліони української людности. Але всім нам — і еміґранту з Київщини чи Катеринославщини, і Холмщакови і Волиняку, і тому, кого доля закинула за океан чи десь там у Німеччину або Туреччину — однаково близкі повинні бути потреби й болі нашого суспільства і ті культурні справи, які провадяться в тих чи інших формах окремими національними орґанізаціями.

Якщо це так, то всі ми спільними силами і в орґанізований та рівномірний спосіб повинні-б нести на собі тягар наших національно-суспільних потреб і обовязків. Колиб всі ми були тепер у себе вдома, під своєю національною владою, то кождий з нас мусів би щось давати до державної скарбниці і тимсамим, допомагаючи будованню держави, піддержував би і національну справу. Чомуж не подумати нам про щось подібне й тут, на чужині? Чому не подумати про якусь **систему національного самооподаткования** всіх громадян, які визнають себе синами українського народу? Стягненнє яких небудь 5 до 6% од прибутків вже могло-б дати дуже значні суми.

Це не утопія, не фантазія, і навіть не нова думка. В історії народів, які переживали лихоліття, подібне до нашого, як от Ірляндія, таке самооподаткованнє переводилося в життє часами дуже успішно. **Досвід братньої Галичини також промовляє за цілковиту можливість пійти зазначеним нами шляхом, і той галицький досвід нам лекше всього використати.** Але треба, щоби хтось взяв на себе почин в цій справі і потурбувався згуртувати коло себе активні чинники ріжних місцевостий та ріжних суспільних верств. Отже справа зводиться до питання: чи знайдеться у нас така ініціятивна суспільна організація?

Подаємо це під розвагу в першу чергу тих, хто й тепер концентрує біля себе певну систему національних орґанізацій, і яким лекше утворити відповідний апарат для переведення, покищо, підготовної акції в порушеній нами справі.

В СПРАВІ ПІДПОМОГИ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ НА ЧУЖИНІ В ЕВРОПІ.

Товариство Української Молодіжи в Ню Йорку, яке збирає жертви для українських студентів на чужині в Европі, одержало отсей лист від о. Ал. Пристая, пароха з Карнеґі, Па.:

Carnegie, Pa., Jan. 3, 1922.

Вповажані Панове:—

В залученню пересилаю чек на $5 для помочі бідним нашим вигнанцям з рідної землі, галицьким українським студентам. Гроші походять з фонду, який я утворив з „мировання", а призначив для старокраєвих повоєнних сиріт. Наші убогі студенти ще більше нещасливі аніж сироти, бо над сиротою змилосердиться кождий милосерний, а над бідним студентом не змилосердиться мало хто. Наша інтелігенція перша повинна би відчути і зрозуміти страшне положенне будучої української інтелігенції і проводу української суспільности, а нинішних голоморів-студентів. Тому я закликую всіх Всечесних Отців Духовних, до відступлення одного мировання для бідного студентства. Не гнівайтесь, Отці, за поклик, а радше змилосердіться над нуждою будучих провідників нашого нещасного українського народу!

о. Ал. Пристай.

Українки і Українці!

Ми, Товариство Української Молодіжи в Ню Йорку взяли на себе систематичне несенне матеріяльної помочі нашим студентам на вигнанню. Поможіть нам, дорогі Земляки, в нашім змаганню, та забезпечіть істнованнє і духовий розвиток нашої української молодіжи, котра, вигнана з рідної землі, студіює по чужих університетах.

Виповніть понизший формуляр і вишліть Вашу жертву сейчас на адресу касіера:

WALTER JAREMA, 115 Avenue A, New York, N. Y.

Я ....
з ....
посилаю на поміч українським студентам на еміграції в Европі .... долярів.

Юрій Андрейко, голова. Осип Білоган, секретар.

ПИСЬМО З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Ліберець, 14. грудня 1921.

Хвальна Редакціє „Свободи"!

Прошу помістити отсих кілька слів у Вашій цінній часописі, і то ще в дні Різдвяних свят.

Уже шесте століттє бідує і терпить в кайданах наш український нарід. Було вже в 1918 р. від 1-го падолиста засвітило сонце і на нашу українську землю. та, на жаль, не на довго, бо не допустили вороги наші, щоби довго ми були своїми господарями у своїй хаті та на своїй власній землі. Чи не судилося нам ліпшого щастя і долі на тій долині крови? Чи вічно маємо ми скитатися тай поливати своїми сльозами чужу землю та стелити її нашими українськими кістками?

Встаньте, Браття Українці! Пірвім уже раз ті кайдани, бо вже осьмі свята Рождества Христового, як тими кайданами рушаємо і їх своєю кровю кропимо. Та, на жаль, ще не можна їх розкувати — ой не мож, аби вже раз вийшли ті невольничі діти на волю.

От і свята Рождества Христового, та чи милий і веселий сей день, так як він був колись на рідній землі, під своєю українською соломяною стріхою?...

Плаче тато, плаче мати, плачуть і браття і сестри, а навіть декому і діточки, бо вже осьмі свята приходиться їм не бачити свого сина, чи свого чоловіка, а декотрим дітям свого батька.

Неодна дитина питається своєї матері: „Колиж наш тато поверне? Коли його побачимо і коли сядемо до спільної вечері на Святий Вечер? Чи може вже ніколи?" І дійсно, неоден вже зложив своє тіло на Великій Україні та в Галичині і вже й не верне більше до свого батька, матері, чи до брата, сестри або жінки і своїх діточок, котрі всетаки думають: чейже ще верне батько до дому! А він уже ніколи не верне! Зложив уже неоден свої кости за Неньку Україну, та хто знає, може ще і неоден зложить, а за що? За свою вітчину.

Пійшли ми в світ ломати кайдани, валити тюрми, та, на жаль, дуже тяжко... Але ми відчинимо ті тюрми і засвітить сонце в заплакані очи Неньки України!

Ми віримо в день воскресення українського народу, закованого в ляцькі кайдани, котрий нині ріки сліз проливає за своєю ріднею, яка карається по ворожих тюрмах. Нині наш край кипить, в гірких сльозах та в потоках крови купається, а ляцька орда ще гірше над ним знущається... Та все таки прийде конець і пійде кров за кров, голова за голову, і не тюрми, а воля і свобода прийде для українського народу.

Желаю всім американським Українцям ліпших і веселійших свят Рождества Христового, ніж ми будемо їх тут на чужині мати вже осьмий рік.

Також прошу, хто є в Америці чи в Канаді з села Дебеславець, коломийського повіту, най не пожалує труду написати листа до Саповича Лукіяна (Петрового) на адресу: **L. Sapovicz, Ukr. Prc. oddil v Liberce, Czechoslovakia, Europe.**

З поважанням

Л. Сапович.

ДОПИСИ

МІНЕАПОЛІС, МІНН.

Відозва до всіх тих Українців, котрі походять з Лубянок висших, повіт Збараж, Галичина.

На днях наспіли на понизші адреси з Лубянок висших листи з просьбою, щоби стати до помочі нашим односельчанам фінансово у важній і пекучій справі, а іменно: В нашім селі засновано товариство „Просвіти", яке на своїх зборах дня 25. вересня 1921 р. рішило приступити до будови „Народного Дому".

„Народний Дім" має стояти на місци громадського шпіхліра, як також займе часть горба під дяківкою. Дім має бути 10 метрів широкий, а 16 метрів довгий, одноповерховий, і має коштувати 10 міліонів п. м.

На початок наші Лубянці мають заледви $500, які зібрано на повисшу ціль нашими лубянецькими робітниками в Америці вже давнійше. Тому однак, що повисша сума не вистарчає, аби можна розпочати будову, наші браття і сестри, члени тов-а „Просвіти" в Лубянках висших, удаються з щирою просьбою до всіх своїх краянів в Америці і Канаді, котрі не забули ще свого рідного села, і просять о підмогу в так важнім і святім ділі, як „Народний Дім", при якім будуть могли виховатися щирі оборонці нашого рідного села і рідної української землі.

Ми, Українці з Лубянок висших, знаємо, що в нашім селі, як і в цілій Галичині, панує наш ворог: проклятий Лях. Лях гірший від Татарина. Він нищить нам усе, що наше рідне українське. Наша школа в ляцькім ярмі. Наша велика громада, в якій є лиш кілька латинників, мусить підчинятися ляцько-хрунівському громадському урядови, накиненому громаді насильством.

І серед такого невідрадного положення нашої громади нема там місця, де би свідомійші громадяни могли зійтися, порадитися в лихій годині і підтримати на дусі слабших та одні других.

Аби лихови бодай в части зарадити, поможім, чим можемо, і то як найскорше, збудувати в Лубянках свою рідну українсько-робітничу твердиню, о яку певно розібються в нашім селі ляцько-хрунівські лоби. Час дорогий і скоро минає, тож не отягаймося! Складаймо жертви, на які нас тільки стати. Хто меньше, хто більше, але даймо всі!

Тому, що листи були звернені до нас, ми приступили до збірки.

Ласкаві датки просимо слати на адресу: **Gr. Pastushenko, 996 Central Ave., Minneapolis, Minn.**

Інтересованим подасть близші інформації: **Rev. Gregory Chomicky, 3048 S. Central Park Ave., Chicago, Ill.**

Імена всіх жертводавців будуть оголошені в українських часописях.

ЗА АМЕР. КОМІТЕТ БУДОВИ НАРОДНОГО ДОМУ В ЛУБЯНКАХ ВИСШИХ:

о. Григорій Хоміцький,
голова і касієр.

Григорій Пастушенко,
секр. фінансовий.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

КРОВ ЗА КРОВ

НА ЗАПОРОЖУ.

Оповідання з другої половини 17-сотих років.

(Продовження).

(25)

Недоля й сотник відійшли на бік, щоби нарадитися, як кінчати з Донцями. Вони негадали вивішувати їх. Так говорили лише тому, щоби Донців і Филимонова стрівожити і зробити їх податливійшими. Нарадившися, лишили Филимонова самого і пішли до табору Недолі. Казали привести отамана і ще двох донських старшин. Прикликали також Калмика.

— Ви знаєте, що вас жде, — зачав Недоля. — Моє товариство рішило поступити так, як каже степове право. Бог змилосердився над вами, бо наслав мого приятеля, пана сотника. У него мякше серце, ніж у мене. Він до вас близший сусід, ніж я, і більше слухав попівських проповідий. Він каже, що сам Бог приказав кидати хлібом на того, хто на тебе кинув каменем. Ще й до того політикує. Каже, що треба усунути той камінь незгоди, який між добрих до недавна сусідів кинув хтось третий. Ліпше — каже — іти спільними силами проти того третого, що нам і вам каламутить воду.

— Правда, що кинув — перебив донський отаман, — Бодай сам піткнувся на нім і скрутив вязи! І воду скаламутив.

— Тож то... На просьбу мого приятеля, та ще й старшого від мене, пана сотника, я рішився дарувати вам життє, хоч еще не знаю, що на се скаже рада. Пущу вас але... задержу ваші коні і збрую. За спалені хати й се добро, яке лишилося ухатах, приведете до спаленого сілця та лишите людям тілько коний і тілько коров, кілько вас тут є, себто по сорок. Як ви були в поході, то ваші люди полонили сина отсего Калмика. Де він тепер, не знаємо. Маєте його знайти і відіслати до нас разом з усім, що мав з собою. Його коня вбито. Стерво лежить у лісі по тім боці ріки. За се маєте йому дати два коні, але добрі.

Коли Недоля згадав про Калмика, всі три Донці глянули на него счудовані. Спозирали, то оден на одного, то на Недолю.

— Вибач, але наші люди не полонили ніякого Калмика. Ані бачили його — перебив донський отаман.

— Не перебивай, аж скінчу... Ви всі, як ту є, присягнете, що без нашого дозволу не будете переступати тих меж між нашими і вашими степами, які ми позаторік поклали на спільній раді наших і ваших послів. Ти і пять твоїх лишитеся у нас заложниками. Решту твоїх людий пустимо. Як ваші вернуть з Калмиком, коровами й кіньми, пустимо й вас... Ти кажеш, що твої люди ніякого Калмика не полонили, що й не бачили його. Про се ти не можеш знати, бо ти був у поході, з сего боку ріки, а його полонили по тім боці... А впрочім — додав по хвиленій надумі — і ти міг його полонити, бо то він спалив міст. Ви були коло спаленого моста і могли надійти саме в хвили, коли він там був... Гм... лише в такім случаю він був би у вас, разом з полоненими хлопами... Ні... то по тім боці таки мусили бути якісь ваші люди і взяли його. Як тоті, котрих тепер пустимо, вернуть домів, то певно знайдуть його там... Не вернете нам Калмиченка, то не пустимо ні тебе ні прочих заложників.

Донці порозумілися очима.

— Я і мої товариші, що тут є, згодились би на ті услівя. За решту нашого товариства, покищо, ручити не можу. Позволь, що ми всі нарадимося. Може й решта товаришів згодиться.

Донцям позволено зібратися в купу. Сторожі окружили їх в такім віддаленю, що вони могли радити свобідно, ніким не підслухувані. Рада була коротка. Як мали вибирати між мотузком та гилякою і поданими їм услівями, мусили признати, що услівя були легкі і треба було приняти їх без намислу.

— Годимося на всьо, — промовив отаман вернувши — лише на одно ні, бо ми певні, що се одно ваше домагання ми ніяк не годні виконати, а саме домагання звороту Калмиченка. Запевняю вас, що ніякі Донці його не полонили, що вони його на очі не бачили. Наша певність оперта на тій певности, що окрім нас, окрім тих Донців, що нині в ваших руках, в сім часі не був в сих сторонах ніоден Донець. Як його хто полонив, то не Донці. Се мусів бути хто инший.

Недоля, сотник і Калмик задумалися. Всі вони увірили Донцеви. Коли глянули оден на одного, кождий з них був певний, що всі вони одної думки.

— Запросити сюди московського майора! — крикнув сотник.

Оден козак пішов по Филемонова.

Филемонови стало ніяково. І боявся йти і чув, що мусить користати з запросин на спільну раду. Боявся, чи Донці вже не зрадили його... Як ще ні, то боявся, що в часі розмови, чи торгу, можуть його, хоч би мимохіть зрадити. До сего могла причинитися його присутність на раді. Але йому таки треба було бути там, щоби зраду, чи по волі чи момохіть, унеможливити. Сильно важила тут також цікавість, бо непевність мучила його.

„Чи лізти в сю пащеку льва, чи сідати на коня і втікати?" — думав.

Важив, важив і... таки пішов. Донці змірили його не дуже прихильним поглядом. Вони здогадувалися, чого Запорожці кличуть його.

— Николай Кирилович! Ми рішилися Донців випустити під певними услівями, — промовив сотник. — Між иншими жадаємо, щоби вони звернули нам сина отсего Калмика, полоненого, ким, не знаємо, вчера, по тім боці ріки в лісі на ліво від дороги. Там ще тепер лежить стерво застріленого під ним коня.

По лици Филемонова промайнув жах. Але умів панувати над собою. Зробив лице здивованого тою новиною. Коли сотник вказав рукою на Калмика, Филемонов став чогось пильно призиратися йому.

— Донці кажуть, — тягнув сотник дальше — що не міг взяти його ніякий Донець, бо тоді Донців в тім місци не було. Взяв його хто инший. Того иншого ти мусів бачити. Як не ти, то твої люди, бо він не міг їхати иншою дорогою, як тілько тою, котрою ти приїхав.

Филимонов вже зараня приготовив собі відповідь. Вигадав її на всякий случай, хоч би на се, щоби перехитрити потрібного йому старого Калмика.

— Полоненого Калмиченка чи не бачив? — відповів. — Не знаю, чи се був Калмик, чи инша яка порода, але якогось полоненого, бо звязаного, бачив. Попри мене переїхали чотири Татари. Минули мене і поїхали дальше в сторону ріки. Казали, що вони купці. Між ними їхав молодий парубок, привязаний до коня і з звязаними на спині руками.

— У нас не були тепер ніякі Татари! — перебив донський отаман, тупнувши з досади ногою. — Як би були які, то я знав би про се.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ПІДПИСАЛИ:

(Подаємо в такім порядку як приходять зголошення).

Ч. 895

121) З громади Бриджпорт, Па., через п. І. Довганя 145
Зложили:
Білик Кондрат 20
Гнидович Олекса 15
Козак Семен 10
Стельмах Василь 10
Влох Іван 10
Ющак Григорій 10
Вовк Михайло 10
Бичик Панько 10
Шиґаль Ігнатій 10
Довгань Іван 10
Голубенний Теодор 5
Козак Петро 5
Козак Вавро 5
Кушнір Юліян 5
Шиґаль Захарій 5
Шимра Стефан 5
122) З громади Сиракюз, Н. Й., через п. І. Шеремету 20
Зложили:
Мельниченко Іван 5
Юґас Михайло 5
Кіщак Антін 5
Кравенецький Федор 5
123) Опеля Михаїл, Бруклин, Н. Й., через Ам. Укр. Ексчендж 25
124) Лазорко Дмитро, Джерзи Ситі, Н. Дж. 10
125) З громади Філаделфія, Па., через п. М. Клапка 15
Зложили:
Петрівський Михайло 5
Квасінський Никола 5
Мусій Стефан 5
126) Балабан Михайло, Гавстон, Тексас 100
127) Юрків Іван, Вестбері, Н. Й., через п. М. Скаськова 10
128) З громади Філаделфія, Па., через Лігу Ситизенів 480
Зложили:
Максимів Михайло 5
Петрик Кузьма 50
Держак Григорій 5
Черепуля Теодор 10
Віґак Никола 10
Паращак Василь 5
Паращак Никола 5
Долинний Михайло 5
Шевчук Семен 5
Крайняк Стефан 5
Котила Петро 5
Пізяйлик Теодор 5
Шеґда Олекса 5
Чопик Михайло 5
Михальчик Василь 10
Савчин Микола 15
Шпак Йосиф 5
Тоганчин Антін 5
Мельник Петро 10
Коцюк Михайло 20
Терепяк Михайло 10
Митишин Теодор 5
Живущак Евгеній 50
Будай Михайло (с. Мих.) 10
Слободян Василь 100
Борисевич Іван 10
Фуртак Теодор 5
Гавриленко Михайло 10
Маламон Андрій 50
Бр. св. Николая, відділ 101 Провидіння 25
Шаґала Григорій 10
Кінка Гілярій 5
129) З громади Ст. Луис, Мо., через п. М. Петровського 405
Зложили:
Петровський М. 25
Чупрун Теодор 25
Стецик Евстахій 10
Макара Стефан 10
Якимів Іван 10
Шпить Тимко 10
Савицька Анна 10
Бемба Михайло 10
Чулик Александер 10
Кроковський Михайло 10
Кушляк Томан 10
Рокіцький Евстахій 10
Щупляк Василь 5
Івасюта Стефан 5
Тустановський Василь 5
Паращак Михайло 5
Онуфрій Іван 5
Береза Михайло 5
Береза Лука 5
Бартіш Михайло 5
Ґолдак Василь 5
Білик Василь 5
Помірко Андрій 5
Миштурак Никола 5
Дмитришин Михайло 5
Громоцький Александер 5
Федина Михайло 5
Єзуско Михайло 5
Владика Василь 5
Паращак Василь 5
Стеців Михайло 5
Салабай Григорій 5
Пацалайко Григорій 5
Павліш Павло 5
Коропецький Максим 5
Федина Василь 5
Гармич Стефан 5
Кліщ Никола 5
Кузів Михайло 5
Щурик Микола 5
Петришин Василь 5
Хрунь Іван 5
Медвідь Василь 5
Голик Йосиф 5
Хрунь Василь 5
Паращак Іван 5
Зелінський Стефан 5
Бобрівський Теодор 5
Длукаш Яків 5
Колосович Григорій 5
Береза Анастазія 5
Дутко Михайло 5
Чухрай Микола 5
Вівчаровський Михайло 5
Ярема Петро 5
Борисевич Микола 5
Криса Григорій 5
Логуш Василь 5
Кушляк Теодор 5
Кулик Данило 5
Бр. св. Володимира Великого, від. 179 У. Н. С. 15
130) З громади Джерзи Сіті, Н. Дж., через о. А. Улицького 15
Зложили:
Литвинюк Катерина 5
Лазорко Дмитро і Ева 5
Цинко Василь 5
131) Семенків Йосиф, Болтимор, Мд. 25
132) Баковський Михайло, Скрентон, Па. 10
133) Союз Укр. Жінок в Америці, від. 7, Тов. ім. М. Марковича в Вест Пулман, Ілл., через п. А. Синицьку 25
134) Кишевюк Михайло, Вудгейвен, Н. Й. 5
135) Луцишин Андрій, Карнеґі, Па. 25
136) Н. Н., Скрентон, Па. 10
137) Яроцький Микола, Честер, Па. 5
138) Бр. св. Петра і Павла, від. 220, через Амер. Укр. Ексчендж в Шікаґо, Ілл. 25
139) З громади Ню Йорк Сіті, через Амер. Укр. Ексчендж 20
Зложили:
Брілінський Іван 10
Шемберка Текля 10
140) Пітик Василь, Лічбурґ, Па. 10
141) Саначівський Михайло, Ню Йорк Сіті, через п. А. Деревянка 10
142) Маланяк Стефан, Еликвила, Па. 15
143) З громади Вілінґ, В. Ва., через п. П. Канюка 70
Зложили:
Канюк Павло 10
Чмеріл Іван 5
Душіль Іван 5
Козак Василь 5
Панько Іван 5
Салик Олекса 5
Міськів Григорій 5
Кузан Анна 5
Медуна Андрій 5
Чайківський Василь 5
Казюта Теодор 5
Кузан Франко 10
144) Гошко Павло, Шікаґо, Ілл., через п. Н. Николишина 25
145) Кривокульський Дмитро, Шікаґо, Ілл. 5
146) З громади Ню Гейвен, Конн., через о. В. Козоріза 20
Зложили:
Бриник Дмитро 10
Тов. Бандурист 10
147) З громади С. С. Пітсбурґ, Па., через п. І. Ганяка 100
Зложили:
Хандога Матвій 25
Войтович Панько 25
Шабатура Василь 50
148) Бр. св. О. Никоая, від. 92 Провидіння, Мілвіл, Н. Дж., через п. М. Ключку 25
149) Н. Н., Ґарфілд, Н. Дж. 5
150) З громади Карнеґі, Па., через о. А. Пристая 170
Зложили:
Відділ 136 У. Н. Союза 100
Дичко Василь 25
Микіта Дмитро 20
Подола Петро 10
Дорош Григорій 5
Дорош Анастазія 5
Даньковський Іван 5
151) З громади Пасейк, Н. Дж., через о. сов. Л. Левицького 40
Зложили:
Шафран Анна 5
Бурила Андрій 10
Романян Семен 5
Комар Олекса 5
Ґелетук Єлена 5
Холорович Олекса 10
152) З громади Лайсенрінг, Па., через п. П. Коцана зложило бр. св. Петра і Павла, від. 39 25
153) Чарнецька Емілія, Гранвіл, Н. Й., через о. І. Велигорського 10
154) Дубляниця Олекса, Арнолд, Па. 10
155) З громади Н. С. Пітсбурґ, Па., через п. В. Онишкова 80
Зложили:
Дзюба Стефан 15
Верхоляк Теодор 15
Кухарський Александер 10
Сакала Андрій 10
Сухинцяк Петро 10
Волошин Гнат 5
Сарахман Стефан 5
Попадин Петро 10
156) З громади Карнеґі, Па., через о. А. Пристая зложило бр. св. Юра, від. 13 Провидіння 50
157) Петрик Никола, Філаделфія, Па., через п. П. Кирилюка 10
158) З громади Арнолд, Па., через п. Г. Волошиновича 45
Зложили:
Бр. св. Михаїла, від. 296 У. Н. Союза 10
Диркач Ілія 10
Колодій Теодор 5
Лобур Іван (2-гий) 5
Лобур Андрій 5
Блажовський Ілія 5
Вовчук Григорій 5
159) Турик Панько, Шелфант, Па. 5
160) Хома Іван, Ню Йорк 10
161) Чорняк Михаїл, Шікаґо, Ілл., через п. І. Барана 5
162) Велиток Іван, Мілвокі, Віск., через п. Г. Стасюка 5
163) З громади Кемден, Н. Дж. 15
Зложили:
Н. Н. 5
Н. Н. 5
Н. Н. 5
164) З громади Бетлеґем, Па., через п. А. Сисака 110
Зложили:
Паращак Максим 25
Коладюк Василь 10
Сисак Андрій 10
Гонтарик Василь 10
Комонька Йосиф 10
Каспряк Максим 5
Когут Іван 6
Паращак Параня 6
Коростинський Данько 5
Навроцький Андрій 5
Свідерський Теодор 5
Запаржоний Олекса 5
Кмита Никола 5
165) З громади ортумберленд, Па., через п. А. Возьного 135
Зложили:
Бр. св. Михаїла, відділ 357 У. Н. Союза 100
Візний Андрій 5
Візна Юліянна 5
Пентелей Теодор 5
Гвоздій Олекса 5
Твердий Гнат 5
Ткачик Іван 10
166) Капітула Г., Микаду, Па. 25
167) Кравчишин Сафат, Карлайл, В. Ва. 20
168) Атаманюк Юрій, Філаделфія, Па., через п. П. Кирилюка 25
169) З громади Ню Йорк Сіті, через Амер. Укр. Ексчендж 35
Зложили:
Дубас Теодор 15
Ґула Никола 10
Ґула Микита 10
170) З громади Бриджпорт, Конн., через п. П. Козака 100
Зложили:
Сарабун Лука 25
Малецький Іван 10
Міндзьо Петро 10
Слота Микола 10
Пухта Василь 10
Савчин Микола 10
Сівозад Микола 10
Козак Петро 10
Голубенний Федор 5
171) З громади Гейзелтон, Па., через п. О. Костюка 20
Зложили:
Костюк Онуфрій 10
Білянський Михаїл 10
172) З громади Шенандоа, Па., через п. П. Онишка 25
Зложили:
о. Петро Єлерський 20
Процишин Онуфрій 5
173) Олійник Антін, Карсон, Мінн. 10
174) о. Алексій Пеленський, Фол Рівер, Масс. 25
175) З громади Філаделфія, Па., через п. Т. Зяйлика 95
Зложили:
Тов. С. С. Ортинського, від. 97 Провидіння 25
Гаврищко Татанія 25
Биркищук Стефан 10
Фучка Іван 10
Сибин Василь 10
Нитефор Клементія 5
Підовська Пелягія 5
Либас Микола 5

(Конець буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ